PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PL
248
N28A8
1884

Naci, Mu'allim
Atespare

3656

18/473

LIBRARY
AUG 28 1972
UNIVERSITY OF TORONTO

3656

معلم ناجی

Nācī, Muʿallim

آتشپاره

Āteşpāre

ویردم آتش دللره سوز دل آوارهدن
ایلدم ایجاد بیك یانغین بر آتشپارهدن

معارف نظارت جلیلهسنك رخصتیله طبع اولنمشدر
رخصتنامه نومروسی ٤٦٧

استانبول.

(مهران) مطبعهسی - باب عالی جادهسنده نومرو ٧

١٣٠١

PL
248
N28A8
1884

توحید

—

الله که موجد جهاندر
بیك درلو نقابدن عیاندر

. . . .

. . . .

بولمز او تجلیات غایت
اعداد نصل بولور نهایت؟

توحیدی سور اوخالق الروح
بردر بر اوبی نیاز سبوح!

یوق شرکه اکرچه اعتباری
توحیدده یوقدر افتقاری

تعریفنه کیتمامکدر اولی
تعریفه کلیرمی هیچ مولی؟

الله نه در؟ دینجه غافل
الله دیوب خموش اولور دل

عاقل بیلیور که وار بر الله
ماهیتی آکلاشلیور آه!

اولمز می خرد كداز امت
پيغمبری لال ايدن حقيقت؟

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

معنای وجود، رب اعلی
الله بيلير عظيم معنی!
باق صنعتنه نه عالم آرا!
باق قدرتنه نه حيرت افزا!
باق ملكنه وارمی انتهاسی؟
باق ذهنه صيغارمی كبرياسی؟
دور ايتمه‌ده دست قدرتنده
يوزبيك كره ملك حكمتنده
ايتمش تن‌زاری خاكدانی
قيلمش دل پاكی آسمانی
تن مرتبط اولسه‌ده زمينه
جان چيقمه‌ده رب عالمينه
تن طورمه‌ده آشيان ايچنده
جان‌اوچمه‌ده غيبيان ايچنده

ای طائر غیب صانك الله !
پروازیکه بیك تبارك الله !

سیارهٔ ارضی تارك اولدك
یوکسکاره طوغری سالك اولدك

ناسوت ایدی برزمان مقامك
لاهوته‌می شمدی اعتزامك ؟

شوقك نیه ؟ طورمیوب کیدرسین
اللهیمی جست وجو ایدرسین ؟

کوز نوری کبی سمایه چیقدك
باق باق ! نه کوزل فضایه چیقدك

چیق چیق ! که بوخاکدان تنکدر
اوچ اوچ ! که جهان جان سنکدر

سیاره حدود ایچنده محبوس
بوقدر هله سنجه حد محسوس

یارب بو نه مطلبمجه رفعت !
یارب بو نه مشربمجه وسعت !

عالم قالیر اورته‌سنده ارزن
جولانکهی بویله ایسترم بن

اولسه‌م ده محیطی آسمانك
البته محاطی‌یم خدانك

آغوشمه صیغسه‌ده سماوات
یانده وجود اولنمز اثبات

اولسه‌م ایکی عالمك امیری
امرم ینه بر شهك اسیری

براویله ملیکه ای اسیران !
حریتم اولسونمی قربان ؟

عفو ایله خطا ایدرسه کاهی
بر جذبه‌لی شاعرك الٓهی !

عشقکله نوای دلنشینی
رقصان ایدیور موحدینی

سندن بو نفس، دهن ده سندن
شاعر ده سنك، سخن ده سندن.

قصیده (*)

بر لطف ایله شهریار دوران
قیلدی ینه اصدقائی شادان
بیلمم نه طورر سخنسر ایان ؟
واجبدر اولطفه عرض شکران.

(*) برلین سفیری دولتلو سعید پاشا حضرتلرینه‌در .

آثارینه ذات پادشاهی
توجیه نگاه دقت ایتدی
صاحب شرف وزارت ایتدی
بر ذات رشید خیر خواهی

هرایشده وزیر و پادشاهك
بر اولملی فکر مستطابی
تبجیل اولنور بو انتخابی
شاهنشه معدلت پناهك .

عند العرفا کمالی پیدا
بین السعدا همالی نابود !
کیمدر او یکانه مرد مسعود؟
فخر الوزرا سعید پاشا !

طبعنده کی رشد واستقامت
علویتنه ایکی نشاندر
ادراکی اولانلره عیاندر
فکرنده کی جودت وسلامت

مجلوب مزاجیدر معالی
علویت آنکله مفتخردر
علویلر ایچنده مشتهردر
مفتون خصالیدر اعالی

منظوریدر اذکیای امت
انظاری ترقیاته معطوف
افکاری جهات خیره مصروف
مقصودی عمومه حسن خدمت

بر بویله وزیر لایق الحق
بر اویله خبیر پادشاهه
چیقسون بودعا قبولگاهه
قیلسون هر ایشنده حق موفق!

قاتمم سوزه شاعرانه اوهام
یوقدر او جهتجه پیچ وتابم
حقگولغه واردر انتسابم
معلومی نه لازم ایتمك اعلام!

عندمده مدیحه‌لر سرفه‌در
ممدوح دگلسه مدحه احرا
مدحکده تخنسر الق اما
ناجی ایچون الك بیوك شرفدر.

کبوتر

—

اوچدقجه خیال یارکوزده
آرامه بولوب مدار سوزده

شهدانهٔ دیدهٔ ترمله
مشغول اولورم کبو ترمله .

بر اویله انیس جان بولنمز
اما اوده هر زمان بولنمز

ترك ایلمش ایشته آشیانی
خاکی ایکن اولمش آسمانی

پیرودر او وحشت اعتیاده
نور نکهم اوچار هواده .

هرهانکی طرفده اولسه مطلوب
اولمزمی نظر اوسویه مجلوب ؟

انظاردن آرزو عیاندر
افکاره دو دیده ترجماندر

عرض ایلیور اول لطیف پیکر
هر بر سوز یلشده لطف دیکر

دل شوق ایله اوینایور پرندن
آواز لطیف شهپرندن

اوچسون دیمه ایسترم که اینسون
انسانه فرشته ایندی دینسون!

وار وجهی اگر دیسه‌م ملکدر
اما شوده وارکه پك دونکدر!

کل دانه‌یه قاچمه ای کبوتر!
حیرانکی صانمه دام گستر

اولدك ینه بغتةً پریده
بوندن نه چیقار؟ آ نور دیده!

دانه‌م سنی صید ایچون دکلدر
کل کل! بو بر آرزوی دلدر

دوشمه‌ك بیله دامه ایلر آزاد
بر بشقه روشده در بو صیاد

کوکلم سکا بسته اولدی بی دام
صیادسن اولدك ای خوش اندام!

سن اولمدن آشیان رسیده
کوکلم نصل اولسون آرمیده؟

آتش کبی سومه اعتلایی
کل اولمه آ سودیکم هوایی!

بالالره طوغری ایتمه پرواز
تا اولمیه‌سین دوچار شهباز
آلچقده‌ده یك طولاشمه زیرا
ایلر اینکی صاچمه عمرك افنا.
قوندی سربامه بارك الله!
تکرار هوالنیرسه ایواه!
اوچمق ایچون اولسون بهانه
کاهی او باقشلر آسمانه؟
ای صنع صفا فزای بیچون!
دل اولدی تنزلکله ممنون
ارباب حقیقتك هماسی!
سودالی طبیعتك صفاسی!
بندن متوحش اولمه اویله
کل کز آزاجق یانمده شویله
طبعمده کی ذوق وشوقی تام ایت
مفتون خرامکم خرام ایت!
اولدم بن او خوشخرامه مائل
طاوسه طوتارمی‌یم مماثل؟
برکره باقك نصل سبکروح!
معذورم اولورسه بنجه ممدوح

سیر ایله شو کردن بلندی
سومزمی کوکل بو شهلوندی ؟
رفتارینه دقت ایت نه‌موزون!
شاعر بوکا اولمسونمی مفتون ؟
تو یلرده باقك شو انتظامه !
شایسته دکلمی ابتلامه ؟
توزلق ایله توز مشارك اولمش
پوشیدهٔ پای نازك اولمش !
فیضیله طبیعتك ظنوننمش
هر بر تویی نور ایله بویانمش !
صباغنه صد هزار تحسین!
الله ! نه‌در بو نور رنکین !
باقدکی رفیقه‌سنده نازه ؟
باق باق بریکنده اهتزازه !
مردانه مروره باق یانندن !
باقمز بیله کچسه چاق یانندن
اما متعاقباً ده ناچار
سودازده وار بر دونش وار !
یاره طوقنور خدانکرده !
باللنه سوروزسین اویله یرده؟

شوق اولمليدر سبب بو حاله
توزلاندی، یازق اوپرو باله!
ارباب نظر سووب اوپرلر
یرلرده سورنمسون او پرلر!
سیر ایله ترقیٔ نشاطی
کوسترمه ده سر ارتباطی
هوهویه کیرشدی عاشقانه
قیدنده دکلدر آشیانه
مادامکه مطلق العناندر
آواره‌یه هر یر آشیاندر.
هوهولری آه پك درونی!
عاشق بکنیر بو ارغنونی!
باقدقجه اوصنع بر کماله
شاهین قضا کلیر خیاله
کوکلرده کزن اوبال منقوش
بر کون اوله‌جق زمینه مفروش!
خشنودمیسین بو ابتلادن؟
بیلمم نه اوصاندك انزوادن؟
بر بیضه ایچنده خیلی ایام
تنهاجه قپاندك ایتدك آرام

آه اولسه ایدم شو سره واقف
نردن کیروب اولدك آنده عاکف؟

چیقدك ییویوب فضای فیضه
خاطرده‌می تنکنای بیضه؟
که آرقداشکله کاه تنها
حرم دیه‌رك اوچارسین اما
کاهی او نکاه وحشت آثار
حس ایتدیریورکه برغمك وار
ایتمش سنی‌ده قرین حسرت
حریت ایچنده بر اسارت!
باقسه‌ك کورینور بو دار عبرت
صیاد ایله صیددن عبارت!
کوردکمی بو دامکهده آزاد؟
بر دامك اسیری صید وصیاد.
عالم بوطریقه منسلکدر
یکدیکری صیده منهمکدر
بر کرك آکا کلدی اولدی جلاد
آو بکلر ایکن آواولدی صیاد!
بر بشقه جهان اولنسه ابراز
ایتسه‌ك شورادن سنکله پرواز!

دنیا نه‌در آکسه‌ق اونوتسه‌ق
آواره یز آشیانه طوتسه‌ق !

قوزی

—

یاسه‌مشو قوزی‌نه دن غم آلمش
هر ناله‌سی قلبــه داغزندر !
فریاد ایده‌رك قوشار نه‌دندر ؟
سودسزمی رفیقسزمی قالمش ؟

ای سودقوزیسی ! نه‌در بونالش ؟
کیم اولدی سبب بو انفعــاله ؟
مادر و یره‌رك ســكا نواله
پهلوسـنی ایتمیـورمی بالش ؟

یوقسه‌سوریدن جدامی قالدك ؟
فرقتمی بو اضطرابی داعی ؟
قالمشـلره باقمیورمی راعی ؟
بی همره وبی نوامی قالـدك ؟

بیهوده‌می بویله ترکتازك ؟
واردر بو ملال ایچنده امید
مادردر ایدن امیدی تولید
کچمزمی او مهربانه نازك ؟

امید ایله‌در بکای اطفال
سود و یرمه‌ده بنی املی مادر ؟
هر کس بر امیده خدمت ایلر
امید ایله درجهانده هر حال !

سن اولمسه‌ك ای خیال امید !
قابلمیدر ازدیاد عمرم ؟
سایه‌کده‌در امتداد عمرم
بیکلر یشا ای نهال امید !

کل کل! قوجاغمده ایله آرام
اما سنی والده‌ك‌ده بکلر
بیهوده‌می چکدیکی امکلر؟
قوش قوش! آنی باری ایله خوشکام.

ظنم ممه‌یی دهانه آلدی
زیرا ایشیدلمز اولدی افغان
شاد ایلدی دردمندی درمان
فریاد ایده‌جك دها نه قالدی؟

زانولرين ايلمش نهاده
تسهيل رضاع ايچون زمينه
پستانده كى شير شكرينه
فطرت آنى ايلمش فتاده .

ايلر ممه‌يى باشيله تهزيز
دنباله ايسه هميشه جنبان
طويمز بونى سيره چشم انسان
يارب بونه وضع حكمت آميز !

سيرايت شو تلاشى باق شو شوقه !
شادئ دم وصالدر بو !
اى كور په‌قوزى ! نه‌حالدر بو ؟
الغبطه شو حالته شو ذوقه !

لكن ! بو ضعيف پاكزاده
قصاب نصل قييار بيلمز !
اسرار خفيه وار بيلمز
اطوار تصرف خداده !

انسان كبى وارمى هيچ غدار ؟
غدارلق اوسه ايلر احيا
دم اورمه‌ده مرحمتدن اما
يانده رحيم كرك خونخوار !

بیل قدرینی ای غریب معصوم!
عمرکده بو اك کوزل زماندر،
قصاب فلك عـدوی جاندر،
ایلر سنی عن قریب معدوم!

بیلم کیم اولـور بنم شفیقم؟
بن شمدی سنك شفیقك ولدم،
القصه سـنك رفیقـك اولدم،
کوی عدمه چیقـار طریقم.

قربانکه کهنـه‌در بو عالم
قان ایچمدیکی زمانی کوستر!
کیم یاپدی بوخاکدانی؟ کوستر!
حـیرتزده اولمسـونمی آدم؟

دوشمز بو قیـوده قلب آکاه
مادام که عاقبت فنـادر،
عنـدمده خدا بیلـیر فنادر
بر لحظه صفایه ماسوی الله!

قلندر

—

۱

کلفت اقبالدن آزاده‌یم
رتبه شناس روش ساده‌یم
کیمسه‌یه یوق نازو نیازم بنم
اویله اسارت نه‌مه لازم بنم!
آیریلیرم بیك دریکدانه‌دن،
آیریله‌مم سیرت مردانه‌دن
ترك حقیقت ایدن اولمزمی پست؟
اولمیان انسانمی حقیقت پرست؟
بن نه مسیحی نه مسیحا دمم
ذوقی حقیقتده آرار آدمم.

۲

خیلی زمان عالمی دور ایلدم
خلقه دکل کندمه جور ایلدم
آکلادم احوالنی انسانلرك
سومدم اطوارینی فتانلرك

صورت وسیرتده‌کی ضدیتی
فهم ایله سلب ایلـدم امنیتی
عقله موافقمی که اولسون نفاق
حاکم آفاق طورر کن وفاق ؟

بن نه مسیحی نه مسیحا دمم
ذوقی حقیقتـده آرار آدمم.

٣

وار آرا برمشتریٔ مرده هوش
آلداده‌مز سین بنی حکمتفروش !

دیکله‌مم ای منشیٔ سطحی سخن
هر سخنک بنجه کأن لم یکن

سویله ای شاعر کذب اتصاف!
دیکلیه‌مم اویله مداهنجه لاف

کیت ! بنی ارشادن امیدی کس
کندیکه کل! شیخ مسیحا نفس!

بن نه مسیحی نه مسیحـا دمم
ذوقی حقیقتـده آرار آدمم .

٤

ظلمته اصحاب عمى بنده‌در
نور ایسه بیناره تابنده‌در
اولمه‌ده کیتدکجه درخشنده تر
فکر منور بکا رهبر یتر
مهلك ایسه بن اوله‌یم هالکی
بشقه طریقك اوله‌مم سالکی
اولسه جهولانه جهان دشمنم
منقلب اولمز ینه فکرم بنم!
بن نه مسیحی نه مسیحا دمم
ذوقی حقیقتده آرار آدمم.

شام غریبان

—

که بر اووه‌ده سفر گزینم،
یکانه‌سی شاخ سایه پرور.
که برلب جوده خوش نشینم،
پرورده‌سی بید سایه گستر.

جولرکبی سوبسوروانڈر،
بیلم نه‌زمان مقیم اولوردل !
نقاد غرائب جهاندر،
حکمت کوره‌رك حکیم اولوردل.

کاهی چیقیور بو فق دلخواه
بر شهر جسیمه شاهراهم،
آقشام اولیورده اولمیور کاه
بر قریه مصادف نکاهم .

اثنای سفرده چشم امعان
کوردکجه مواقع لطیفه
بولمزمی طبیعتنده انسان
بر خواهش جلسهٔ خفیفه ؟

برطاغ اتکنده شویله طوردم،
چکمشدی کناره شمسی کهسار
سودم او کوزل یری اوطوردم،
تشکیل ایدییوردی بر چمنزار .

دوشمشدی شو اهق جبالك
تا نصف فضایه دك ظلالی،
حالا او جبالك، اول ظلالك
پیش نظرمده در خیالی !

ایلردی کذر کهن زر اندود
یر یر کورینن ضیای مواج،
آهسته روشله ظل ممدود
بر یاندن آنی ایدردی تاراج .

ایتدکجه لطافتن تماشا
قالسون دیر ایدم اوحال، جاوید
چوق سورمدی اول نظاره حیفا
کیتدکجه آزالدی نور خورشید !

تنها براقوب بنی نهایت
مهر اولدی نهان صولر قراردی،
اطرافنی قاپلاینجه ظلمت
سیاح غریب فکره واردی .

محفوف غم اولدی شاد کوکلم،
ابر آلتنه کیردی آفتابم
یارانی ایتدی یاد کوکلم،
اولدی متزاید اضطرابم .

چوقدن بری دل مثال صیاد
آواره دشت ابتلادر،
وارمی عجبا بنی ایدن یاد ؟
یاران دیدیکم ده بی وفادر !

دوشسه‌ك دخی بر رفيق خاصه
ايلر سنی داغدار فرقت،
عالمده قصورسز خلاصه
انسانه كمال ايدر رفاقت .

بيك قصهٔ بی كسان يازلسه
بيلمز بونی شخص خانه پرورد،
بر بيت ادب نشان يازلسه
آكلار آنی عارف جهانكرد .

تنهامی سياحتم ؟ دكلدر
وار برده رفيق تر زبانم،
كفتاری كزيده، طبعی نادر،
كيمدر ؟ قلم دقيقه دانم !

قالسه‌م نه زمان حزين وبی يار
تنشيط دله عنايت ايلر،
ويردكجه دماغه حدت افكار
بن سويلرم، اول كتابت ايلر.

فخر عجمانه‌دن مصوندر
ابراز حقيقت ايتمك ايستر،
بيلمكسه غرض نه ارغنوندر
الحانه دقت ايتمك ايستر !

فرقت (*)

—

آل ینه بر محنت نا که ظهور!
بن بیلیرم بخت غم ایجادمی،
ایلدی ویران دل آبادمی
زلزلهٔ فرقت نا که ظهور.

بیلیور آرام نه در یا که خواب
عشق ایله بیلدم که بیلشمش کوکل،
بللی که بر زلفه ایلشمش کوکل،
بی‌سبب اولمز بوقدر پیچ و تاب.

کوکلی ایتدی ینه محزون زمان
گریه و یرر سیر چمن چشمه،
عارضکی غائب ایدن چشمه
معرض غمدر صفحات جهان.

(*) ساقزه کیدرکن سویلنمشدر.

عاشـق آلام نصـيبك يـنه
اولدی دوچار صدمات محن،
يانه‌دن اولسون سنی بولمش ايكن
هجرته مجبـور غريبـك ينه؟

خيلی دم اولمش ايدی صحرانورد
ملعنت طـالع مردود ايله،
اشـك روان ودل پردود ايله
اولمه‌ده‌در شمدی‌ده دريا نورد.

ايتسه‌م اقامت اولـورم مبتـلا
شـدت سـودا ديديكلن آفتـه،
مغترب اولسه‌م دوشرم محنته،
بنجـه سفردرد، اقامت بلا!

ذهنه كلير فكر سعادتمی وار؟
كلسه‌ده اميد وصـالك كلـير،
پرسش احـواله خيالك كلـير،
خسته‌كی يوقسه كيم آرار كيم صورار؟

آه او عتاب، اول سخن شكرين
بزم وصالكده نه دولت ايدی!
حين وداعمده نه حالت ايدی
آه او تغـير، او نـكاه حزين!

کرچه طولاشمقده‌یم آواره وار
دونمدی منهاج سدیدم هنوز،
سونمدی مصباح امیدم هنوز
کرچه اریتدی تنمی روزکار.

دلــده وفا فطرتی باقی اولور
کزسه‌ده هجرانك ایله‌سرسری،
بر کون او امید پرستك یری
صدر طربکاه تلاقی اولــور!

تلاقی {*}

(عاشق ومعشوق آره‌سنده محاوره‌در)

—

۱

م — ساکت نه طوررسین ای وفا خواه؟
بر سوز صایلــیرمی یوقســه بر آه؟
آه ایلیه‌جك زمانمیــدر بو؟
حاشــا دیه‌مم دکلســین آکاه
بر بویله ســکوتی ســوم الله
بیلمم بنی امتحانمیــدر بو؟

(*) ساقزدن عودتده سویلنمشدر.

۲

ع — آزادهٔ فکر امتحانم
برحسك اسیریدرجنانم
عشق اولدی مدار اشتغالم.

اولمز اوده شمدی ترجمانم
لازممی که سو یلسون زبانم ؟
انطقمی دکل لسان حالم ؟

۳

م — همجلس شوق ایکن جوانلر
دمبسته طوررمی خوشزبانلر؟
عشقك بودهمی غرائبندن ؟

صوفی کورینورمی نکته دانلر؟
تفریق اولنورمی صکره آنلر
عاشق کرمك مصاحبندن ؟

٤

ع — ویردك بکا بر غریب حالت
دل بغتةً اولدی وقف حیرت
سن منکر مدعا دکلسین .

حاکلك ایدرمی عقل و حکمت
بر دلده‌که عشق ایدر حکومت؟
سن سویله‌که ترجمان دلسین.

٥

م — اوقاتی نه یولده ایتدك امرار؟
یازدکی قلنـدرانه آثار؟
ارباب قلم طوررمی خالی؟

الله ایچون اولدکی هشـیار؟
اولمق‌نه‌ایچون بو رتبه‌سرشار؟
طبعك نه قدرده لاابالی!

٦

ع — آسانمی کچر عـذاب نیران؟
دل خوف‌ایله اولمسونمی‌لرزان؟
حالا او تأثرات، باقی.

سوزان اولورم‌دیدکجه هجران
مسعود ایمشم‌که بولـدی پایان
اولدم متشرف تلاقی.

۷

م — ای نو سخن بلاغت آرا!
قدر ادبابی ایتدك اعلا،
فیض آوریسین سخنورانك!

هر بر نکهکده کیزلی سودا،
هر بر سخنکده عشق پیدا،
سرمایهٔ شوقیسین جهانك!

۸

ع — مألوفم اولوب صباوتمدن
هیچ اولمدی فارغ الفتمدن،
عاشق بکا عشق خانمانسوز!

کیم کورسه بیلوب نحافتمدن
نومید اولیور افاقتمدن،
مهلك کورینور بودرد جانسوز!

۹

م — اولمق نیچون او یله یأسه مائل؟
فرقت دها اولمامشمی زائل؟
حالکده غرابت اولدی پیدا!

حالا آره‌مزده وارمی حائل؟
آغلارمی اولان وصاله نائل؟
یارب بو نه حال حیرت افزا!

۱۰

ع — وصلکدر اگرچه روحپرور
هجرکده‌ده وار صفای دیکر
وصلکده کوزل، غمکده محبوب!

کیم عاشقه بویله حرمت ایلر؟
الله! نه در بو عاطفتلر!
کوکلم سکا قالمسونمی مجلوب؟

میخانه‌ده برسویلنش

—

عشق فتانه انتساب ایده‌لی
آه بیلسه‌ك نه بی قرار اولدم!
فرقتك اشکمی شراب ایده‌لی
شارب اللیل والنهار اولدم!

ایچسه‌م آقشامدن صباحه قدر
اومدیغم نشوه طوغمیورمیدن،
بکا بر اوزکه‌درد ویردی قدر،
غمم اکسلمز اولدی هی هیدن.

نصل اولمز جهانیان حیران
طبعمك بی قرار لقلرینه؟
کوره‌مزلر سبب غلط بینان
سینه‌مك داغدارلقلرینه.

کلك ای اهل ابتلا ایچه‌لم!
نه ایچون جامه وارمیور الکز؟
صنز دیکزمی؟ برر دها ایچه‌لم،
دیکله‌یك! سویلیندر اکملکز!

نیدی اولکی کوسترش ساقی!
یابو بیکانه‌لك نه‌دن شمدی؟
یتیشیر بکله‌دك، یتش ساقی!
بنی ده ایته نعره زن شمدی!

قالقکز ای رفیقلر کیده‌لم!
او بتك وار هزار دمسازی،
یاره‌مزله نیچون نیاز ایده‌لم؟
چکیلیرمی بو کافرك نازی؟

کیمه سویلرسین آه ! طالمشلر!
کیمی بن شمدی همزبان ایده‌یم ؟
نه قدر بی مجال قالمشلر !
براقوب بونلری نصل کیده‌یم؟

آرقداشلر! صباح یاقلاشیور!
خوش اولوردی کیدلسه خانه‌لره،
بزه پیرمغان بیله شاشیور!
ویرمز اولدی قولاق ترانه‌لره.

رفقادن قالیر یرم یوقدر
کیده‌مم شمدی خانه‌م اولسه بیله،
پیکه اوستنده قالدیغم چوقدر،
بن ده یاتسه‌می بر بهانه ایله ؟

نرده‌سین مغبچه! شراب کتیر،
سکا دوشمز بو رتبه استغنا
نه قدر ایچمشز؟ حساب کتیر،
اوده اولمش غنوده، واویلا !

بر جوان اولسه، برکمان اولسه
ایتسه طبعمجه بر کوزل تقسیم!
بر طرفدن پیاله‌لر طواسه
او زمان کیم آراردی بشقه ندیم؟

نه‌جوان وار، نه‌ده‌کمان، نه‌طوپان!
بن نه بی آشنا غریب ایمشم!
او یویور مغبچه، دیدکجه اویان!
نه مسلمان بی نصیب ایمشم!

بو جهان کدورت آبادك
گرچه یوقدر صفا اساسنده،
ینه شکر ایلرم که زهادك
دکلم حلقهٔ ریاسنده .

ایسته‌مم اویله همنشین که ایدر
یاد اولندقجه باده استغفار.
بو بزم فرقه بشقه یولده کیدر،
آره‌ده بر بیوك تخالف وار!

نیلسون بویله رند خوشمشرب
خود نمالرله روح وریحانی؟
بکا ترفیق ایدرمیسین یارب!
بر ریاکار سبحه گردانی؟

بنی آت نهر خمره جنتده
ایده‌یم شوق ایله شنا ورلك،
قالمسون سرخوشلك مذلتده،
سکا قالدی غریب پروردلك!

اکتفـا ایلرم شراب ایله بن
جـملهٔ نعمت بهشـته بدل .
نه مه لازم نهـور ماء ولبن!
ایشته صوفیلر! ایشته نهر عسل!

آفرین مغبچـه‌م ! او یاندکی ؟
بزی لایقمی کیمسه‌سز براقش ؟
چوقجه‌می سویلدك؟ اوصاندکی ؟
آنی ایمـا ایدر بو اکری باقش !

بنی ایتـدك سـیاه مست جنون
او تغـافل پسـند کـوزلرله .
سن نیچون بندن اولمدك ممنون
بو قـدر دلفریب سـوزلرله ؟

هله طولدر شـو جامی بر کره!
شمدی تجدید نشوه فرض اولدی .
دیکله باری رجامی بر کـره!
یوقمی رحمك؟ قاچنجی عرض اولدی؟

بر صبوحکلـه جان مخموری
نشوه یاب ایلدك، سـقاك الله !
ینـه طولـدر شـو جام بلوری !
حامیٔ نشـوه‌سین، حماك الله !

غم آید بهر کجا که روم
جز خرابات کز منست آباد.
تانمیرم جدا زمی نشوم،
من و میخانه هرچه باد اباد !

می پرستم، مقیم میکده‌یم،
لامکانیلرك بودر وطنی.
نه ایچون متصل می ایچمه‌ده‌یم ؟
کتیرندن صورك جهانه بنی !

فریاد

وولقانمیسین ای دل هوا خواه ؟
آتشکده اولدی سینه، سندن!
طورمز نه یانارسین؟ الله الله !
یاندم سنی شعله بار ایدندن !

بر شعله مزاج دلفروزك
نار هوسیله مشتعلسین،
افکار شبك، خیال روزك
بردر، هپ آنکله مشتغلسین.

اولسه‌ك ده كهی نهان، اولورسین
صبرك طوتشنجه آتش افشان،
یان، طورمه‌كه بر زمان اولورسین
منظور حقیقت آشنا یان.

ای لمعهٔ خوش بروز! سنسین
نو آتشی دودمان عشقك!
ای برق جهان فروز! سنسین
مشعلكشی كاروان عشقك!

حیرتده بوعشق بی سكوندن
الك جاذبه‌لی بتانی شهرك!
خشیتده بو جذبة الجنوندن
الك جذبه‌لی عاشقانی دهرك!

آكدم ینه بی وفا وطنده
آواره‌لك ایتدیكم زمانی،
بوقدركه بر آشنا وطنده
بیت الحزن اولمسون مكانی!

ظن ایتمه كه چله طولدی شمدی،
دلخونز اگرچه مختفی یز.
جانان ده مهاجراولدی شمدی،
اثر نبوی یه مقتفی یز!

بولدم اوتسالیا دلبرنده
اول قطعه‌یه خاص بر ملاحت،
انسان کوزلی دیسه‌م یرنده،
تشبیه وتکلفه نه حاجت!

شیرین کلماتی شعره زیور،
موزون حرکاتی شاعر آشوب!
هر نظره‌سی قلبه لرزه آور،
هرجلوه‌سی عقله دائرآشوب!

سنبلله بنفشه‌یی کورر دون
اول کاکلی ایلین تماشا،
اولسه‌م ده تخیله مجنون
زنجیر دیمم او زلفه، حاشا!

بیلمم نه دیسه‌م که اینسه اما
حال دل حسرت آزمایی!
بر حالده درکه ایلر ابکا
بر گریه ایله بیك آشنایی!

مخصوص آکا تصوراتی،
محرم کورینن دکلدر آکاه.
بیهوده دکل تأثراتی
لکن کیمه آکلادرسین؟ ایواه!

بولسه‌م اوسوزی که ایتسه ابقا
دنیاده بولندیغم زمانی،
اخلاف کزین ایدردی ایفا
دمبسته‌سی اولدیغم فغانی .

مشربجه بر آشنا بولنمز،
دنیا نه غریب غربت آباد !
درد اهلنه ملتجا بولنمز،
بر پاره‌یه صد هزار فریاد !

بهارشباب

۱

یکسان نظرمده صیف وسرما،
اندوه ایسه اسم بی مسما،
شوریدهٔ نشوهٔ شبابم .

اولمزسه ده باغ نزهت افزا
فکرم یتیشیر بکا طربزا،
مستغنیٔ نغمهٔ ربابم .

۲

کوکلده صفا، دهنده خنده،
ممزوج ایکی خنده برتخنده،
یاتمده اوکل بدن خرامان !

بر تازه بهار وارکه بنده
یوق بیکده بری آنك چمنده!
بیهوده نه فخر ایدر کلستان ؟

۳

وار دلده بر آرزوی جاوید
اشواقی ایلکده تزیید،
عاقل آکار بطقلب ایدندر.

یلسهك نه قدرده طاتلی امید!
یانده فسانه ذوق جمشید:
اکال سعادت وطندر !

٤

شعرم نغمات داستاندر،
رقص آور نور سیدکاندر،
آنلرآره سنده وار رواجی.

آگاه تجدد زماندر،
فکرم ده بنم کبی جواندر،
پیران ایله یوقدر امتزاجی .

بهار ایچنده خزان

— یاخود —

یأس مهاجرت

—

یوق ایدی کرچه منتظم خانه‌م
بکا روشن کلیردی ویرانه‌م
ایتدی غدر زمان بنی اجبار،
ایلدم آه ترك دار ودیار !
بنی آواره قیلدی ریب منون!
خانمانم خراب، بغرم خون !
همرهم اولدی بر غریب ملال،
آنی تعریف بنجه امر محال !
بنی سویلتمکه نه حاجت وار ؟
ایشته کوز یاشی! ایشته جسم نزار !
دل مضامین غمله طولمشدر،
پیکرم ترجمانم اولمشدر .

کرچه فصل بهاره دوشدی سفر
رنك رویم خزان حزن آور !
بن آچلمم جنانه دونسه جهان،
کلستان درون خزانستان !
موج موج چمن کوزمده دکل!
فوج فوج سمن کوزمده دکل !
قولاغمده کمال یأسمدن
قوشلرك صوتی نوحهٔ شیون !
آغلامه، ای هزار خوش نغمه !
مرحمت یوقمی داغدار غمه ؟
بوده بر ابتلای حیرتزا :
دل جهاندن وفا اومار حالا !
روش عصره ناموافقدر،
کورمامشکن وفایه عاشقدر !
کوردیکم شخصی مهربان صانیرم،
آجیور حالمه جهان صانیرم.
بولسده کاهی که همنشین بولورم،
آنی بندن بتر حزین بولورم.
اوده دشت بلاده سرکردان
آرایور کندی دردینه درمان !

هله شکوامی دیکلیور طاغلر،
عکس آهمله ایکلیور طاغلر!

اوزادقجه وطن غریب ازیلیر،
کربت غربتی غریب بیلیر.

کیجه قالدم شو غمفزا درەدە،
وطنم نرده آه! بن نرەدە؟

بر طاشك آشناسیدر باشم،
کاسه اویقو اولوردی یولداشم.

ایتدم اختر شمار چشم تری،
بوشبك یوقیدر عجب سحری؟

آثار آتمز شفق قپاندی هوا،
اولدی بر چوق بولوت سما پیما.

اوده اولمش وطن جدا سیار،
نه حزین آغلایور شو ابر بهار!

بولودك کوکده اویله آغلایشی
صولرك یرده بویله چاغلایشی

ایدیور انکسارمی تزیید،
ایلیور انتظارمی تشدید.

چارەسز قالدی منکسر کوکلم،
مژدهٔ موته منتظر کوکلم!

کرچه هر روز قطع راه ایدرم
بیلمم اما نه وقته دك کیدرم !

خانه بردوش سینه چاك بنم!
انزوا خواه زیر خاك بنم !

کیدرز ای دل رضا مسلك!
بو کیدشله عدم دیارینه دك !

اولمیورسین نیچون بکا مدفن ؟
نرده‌سین؟ ای خرابه زار وطن !

وطنم یوق جهانده غیری بنم،
عدم آباد ! نرده‌سین؟ وطنم!

ای کج اندیش وغافل انسانلر !
نره‌ده قالدی بونجه خاقانلر ؟

سزده ادراك یوقیدر ؟ نه روا
بنج روزه حیات ایچون غوغا !

بونه انجامی یوق تغابندر !
بشره شان ویرن تعاوندر .

سفك دم ایتمه‌نك نه لذتی وار ؟
حسن آمیزشك نه هجنتی وار ؟

جمله نوع بشر برادر ایکن
بویله یکدیکریله جنك نه‌دن ؟

قالمسونمی عقول حیرتده ؟
بوده می وار ایمش اخوتده ؟

. . . .

یر یوزین طوتمش اولسه‌ده ظفرك
آخر اولمزمی طوپراق آلتی یرك ؟
بونه‌دن؟ سویله ای حکیم زمان !
قوجه دنیایه صیغمیور انسان !
نه اولوردی جهانیان یارب!
اولسه یکسر بنمله هم مشرب !
نه جدال ایسترم، نه جاه آرارم،
دیدیکم یولده انتباه آرارم !
بنده‌شمدی دکشدی حب وطن،
عازم موطن بقایم بن .
اولمسون شاد خصم داشکنم،
نه آنکدر بو مزبله نه بنم!
آنك اولسون اولورسه بن کیده‌یم،
یتیشیر چکدیکم محن کیده‌یم!
تارك این وآن دهر اوله‌یم؛
بر معاداتسز وطن بوله‌یم .

مهتاب - یاخود - عالم آب

—

جوینده‌ٔ صدر مجلس اولمم
سحبان کبی اولسه ارتجالم.
برکولر ایله موانس اولمم،
وحدتده صفا بولور خیالم.

مفتونم اورنده کیم مکمل
مست اولسه‌ده عارفانه سویلر،
یوق اویله‌سی شمدی، وارمش اول،
عارف صانیلان فسانه سویلر!

بر نو سخن لطیف مشرب
قالسونمی رفیق نکته دانسز؟
بر تازه زبان عشق یارب!
اولدرده براقه همزبانسز!

منطیق وحکیم بر انیسک
هر صحبتی بر مفید حکمت!
مکثیر وذمیم بر جلیسک
غیبوبتی بر عظیم نعمت!

ساغر کبی بر ندیم وار کن
همدم آرایشده وارمی معنی ؟
بر هرزه وکیلی دیکله مکدن
تنها اوطورش دکلمی اولی ؟

ای هرزه وکیلی کائناتك !
حالا هذیانه قانمدکمی ؟
جان صیقمق ایچونمیدر حیاتك ؟
الویردی ! هنوز اوصانمدکمی ؟

سودا ایله واردر ائتلافی ،
طبعم سویور ظلام لیلی .
چشممده شبك سواد صافی
مجنون نظرنده زلف لیلی .

دوندرسه علی الخصوص مهتاب
سیماب جهانه جهانی
اولمزمی کوروب کوکل صفایاب
یکپاره کومشدن آسمانی ؟

برشب که مهاجمات افکار
اولمشدی تحملمدن افزون
باقدم که هواده انجلا وار
اولدم یالکزجه خانه بیرون .

ایندم کیده‌رك کنـار بحره
مینـابغلمـده، الده سـاغر،
هر موجـهٔ بیقرار بحره
مهتاب اولیوردی زیور آور.

کیفیتی آب آتشـینك،
نورك صو یوزنده اهتزازی،
نور ایچره نمـایشی زمینـك
شاد ایلدی رند پاکبازی.

ساحلده ترانه ساز اولوردی
امواج پیـاپیـك ورودی،
سرمسـتنه دلنواز اولوردی
قانون طبیعتـك سرودی.

باقدقجه اوطالغه طالغه نوره
طبعم متهـالك می اولـدی،
مستغرق اولوب کوکل سروره
کیتدکجه قدح پیاپی اولدی.

آرام ایده‌مم اولنجه هشـیار،
آرامکهم جهـان مسـتی!
پیوسـته یانمده جام سرشار،
آنسز چکیلیرمی دردهستی؟

نوش میه اویله ایتدم اقدام
کیم قالمدی الده اختیارم،
بیگانه یه دوندی عقل خودکام،
بی غائله قالدی جان زارم .

بیلمزدی خرد که فیض میدن
ساغر نه صورلرده؟ شیشه نرده؟
قالمشمی براز شراب؟ دیرکن
بیخود دوشه قالمشم اویرده !

اغرب متعبد خدایم!
محیئ لیالئ شرابم.
شاکرد طبیعت آشنایم،
همواره کشاده در کتابم .

عقلم او یگانه ماهوشده،
فکرم طرب دمادمنده.
عالم یئه اسکی کشمکشده،
کوکلم ایسه کندی عالمنده .

هر مصطبه سنده بر صفا وار،
عالم بکا بر کوزل خرابات!
کوکلم قدر اولمدقجه بیدار
کیم واقف اولور بو حاله؟ هیهات!

دره‌دن تپه‌دن

—

اولمقده نگاه بیقرارم
جوش آور طبع جذبه‌دارم.
که چیقمه‌ده قارلی کوهساره،
گاه اینمه‌ده بوزلی جویباره.
باقمده ایکن شو قارلی طاغه
آهسته نگاهم اینه‌دی باغه.
منظورم اولان بهار کتمش،
ازهار نظر شکار بتمش.
ای عاشق اولدیغم نهالان!
اوراقکزی کیم ایتدی تالان؟
ای یرلری قاپلایان نباتات!
سزدن‌ده نشانه یوقمی؟ هیهات!
قار دوشمه‌ده ارضه پاره پاره،
دونمکده فلك شکوفه زاره.
هر پارچه‌سی بر کوزل چیچکدر!
شاعرده چیچك اتك اتکدر!

سیر ایت! بوشکوفهٔ سماوی
بر معجزه‌یی دکلمی حاوی؟

بلبل! نه چکلدك آشیانه؟
طبعکده توکندیمی ترانه؟

خوانندهٔ کلستان ایدك سن،
وجدآور عاشقان ایدك سن.

اول رخلری ایتدی دل تخیل،
کللر آره‌سنده قالدی بلبل.

بن اولمه‌ده‌یم هزاره ثانی،
دینسون بکا بلبل خزانی!

ایلر بنی طورمیوب زیارت
بیت الحزنمده بیك مسرت!

دائم نظرمده سور و ماتم
همدم بکا هم سرورهم غم.

یارب نه غم مسرت آمیز!
یارب نه صفای محنت انکیز!

ذوقم، کدرم دوامسزدر،
هر عالمم انتظامسزدر.

افکارم اکرچه نظمه مائل
حالم دکل انتظامی قابل.

پیرانه نصیحت ایتسه‌لرده
بن نرده‌یم؟ اختیار نرده؟

کوکلمجه تبسم اولدی معتاد،
چشممده جهان تبسم آباد!

کوکلم کبی کائنات یکسر
قارشمده حزین حزین کولمسر!

حزم ده اسیری یم غرامك،
بن عاشقی یم بوابتسامك!

کل موسمی کلستانی سودم،
کلدکجه خزان خزانی سودم.

قوتلیدر التهاب طبعم،
شدتلیدر انجذاب طبعم.

مفتونلغمی نکاه سویلر،
بن سویلمسه‌م ده آه سویلر!

طاقت کتیرش هجوم عشقه
بك مشکل اولور کتوم عشقه.

دل حاصلی قالدی شوقه مجلوب،
شبل الاسد اولدی بیره مغلوب.

بیچاره اسیر خلقت اولمش،
سودا زده‌ٔ طبیعت اولمش.

بیکانه سیدر فراغ حسنك،
پروانه سیدر چراغ حسنك.

یوق گرچه کشایش ربیعی
سویلتمه‌ده جوشش طبیعی.

طبعم کبی عندلیب، نادر،
عندنده خزان، بهار بردر!

کیتدکجه غریب مشرب اولدم،
عالم نظرنده اغرب اولدم.

وسعتلنیور تصوراتم،
شدتلنیور تأثراتم.

برشاعره صورمه مذهبندن،
شرم ایله علو مشربندن!

طبعمده جهان جهان معانی!
خامه‌مده نوای آسمانی!

اینسیدی بو نغمه آسماندن
لبیك چیقاردی هر دهاندن!

مادام که بتیور حیاتم
ظن ایتمه بیتر ترنماتم.

حسکده نه رتبه وارسه دقت
اول رتبه ویررسرور ورقت.

بر بیتم ایدرسه حزنی دعوت
بر دیکری بخش ایدر مسرت.
احوالمی آکلامقسه مطلوب
کل، اول جذباته سن ده مغلوب!
الفاظه صیغشمیور معانی،
دریایی آلیرمی هیچ اوانی؟

ساقزده بر خرابه‌ده بر سودازده

«کندی کندینه»

ای خرابه مطاف آهمسین
مرکز حیرت نکاهمسین
منزل آخرین ماهمسین
جسم جانانه مدفن اولمشسین!

بر زمان جلوه‌کاه ایدك یاره
فخر ایدردك کلکله کلزاره
جای شادی ایدك دل زاره
شمدی مأوای شیون اولمشسین!

« كوزلری سرر شك آلود اطرافه باقه‌رق »

جنت آباد كورديكم يرلر
دودكاه جحيمدن بدتر
بر يانار طاغ دوكنتيسی هر ير
بو بر انموزج قيامتدر!

« خرابه‌يه اعادهٔ نظرله »

شو كزن كيم؟ خيالی! ياردكل
بر بهار اورنكی! بهار دكل
ديديكم يار غمكسار دكل
بلكه شد تفزای حسرتدر!

« متفكرانه »

ايكيدر قبله‌كاه جان وتنم
بريسی سوديكم، بری وطنم!
نه ايشم وار جهانده غيری بنم؟
سوديكم قز نهان، وطن ويران!

كورديكم خانه‌لركه ويراندر
هپ نهانخانهٔ شهيداندر
شمدی انقاض ايچنده پنهاندر
نظرمدن صاقنديغم جانان!

« کریان »

یا نصل آغـلامم؟ او کلسیمـا
اولدی افتـادهٔ مغـاك فنا
دوشدی اطلاله قارشی کریه‌بکا
نه سیه‌روز روزکار اولدم!

« اطرافه امالهٔ نکاه ایله »

بویله مبذول ایکن وسـائل مرك
متـوالی ایکن قوافـل مرك
بن نیچـون اولمـدم‌ده نائل مرك
زار زار خرابه زار اولدم؟

« بو اثناده یاننه کلن رفیقنك بوینه صاریله‌رق »

کوریورسین بنی ازن محنی
طـانیرم مرحمتشـعار سنی
ملك الموتم اول، یاشـاتمه بنی
قورتار الله ایچـون حیاتمدن!

« رفیق کذلك کریان »

بیلـیرم ماجراکی، محزونم
بن‌ده بر بشقه درلو مجنونم
بن‌ده سندن زیاده دلخونم
خـبرك یوقمی واقعـاتمدن؟

« كريه‌سى آرتار »

صورميورسين كه دادرم نره‌ده ؟
پدرم نرده؟ مادرم نره‌ده ؟
همسر حور پيكرم نره‌ده ؟

اولديلر پرده پوش سنك وتراب !

« مأيوسانه »

تسليت بخش آراردى قلب حزين
بولدى بر عاشق خرابه كزين
كه آرار سرعت هلاكه معين

اى اجل اى اجل ! شتاب شتاب !

« سودازده — مشفقانه نظرله »

بنده يوقدر حياته عائد اميد
اوليور سنده‌ده او حال بديد
ايلدم حزن ودردكى تشديد

نره‌دن كلدك اى رفيق شفيق ؟

« آغلار »

« رفيق — كمال يأس وكريه ايله »

خانه كوكلم كبى خراب اولــدى
ياشــادانلر بنى تراب اولــدى
ياشــامق الك بيوك عــذاب اولدى
بزه اولمكدن اوزكه وارمى طريق؟

« تكرار يكديكره صارلدقلرى صره‌ده شدتلى بر حركت وقوع بولور، خرابه‌ده قالمش اولان ديوارك انهداميله آلتنده قاله‌رق وفات ايدرلر »

سرزنش

—

اوله‌جق يرده مفخر الاحرار
ينه اى دل اسير عشق اولدك!
يوق سنك مرتبه كده جذبه شعار،
طويدى دنيا، شهير عشق اولدك!

بو كيدشـله وخيم اولور آتى،
اولدى حدتفزا شراب سـكا.
اولـدك آواره بر خراباتى،
يازق اى خانمان خراب سكا!

بتسه‌ده باده‌ك اى خدايى مست!
سنى سرخوش طوتار تماشـالر.
بتيورسين سن اى جمال پرست!
نه ايچون بتمیور بو سـودالر؟

بنـدن بنده انتقـال نه‌دن؟
بارى بر زلفه باغلانوب قالسه‌ك!
اى هزار ابتلا! بو حال نه‌دن؟
صاتسه‌لرده براز ثبات آلسه‌ك!

نه چكرسين جـوانلرك غمنى؟
كوره‌مزسـين وفا قيـامته‌دك.
چكمـه نامهربانلرك غمـنى،
شو بلايايه غـيرى خاتمه چك!

دجـله

—

وطنمـدن تباعد ایتمش ایدم،
صورمه اما نصل تباعد ایدش !
صکره بغداده طوغری کیتمش ایدم،
اونودلمز او عاشـقانه کیدش .

اشك حسرت اثرنمای خروش،
سرهوادار، سـینه غم پرور،
دل خیال وطنده، لب خاموش،
ینـه اما قلم نغم پرور .

بادك اول سویه اوغرادقجه رهی
کسیلیر سطح دجله محشر موج .
سدراه اولمق ایسـتدکجه کهی
جنك ایدر سنکارله لشکر موج .

جوشه باشلار کورنجه سیل دلم
لاابالی روشـلی انهـاری .
آقار انهـاره ماء میـل دلم ،
سورم سرخوشـانه رفتاری !

یر کلیر، شویله بر لطیف دونر،
کیده‌مز هیچ بر استقامتده .
هردونش عرض ایدر جهان دکر،
هر جهان بشقه بر لطافتده !

نه‌درای جوی خوش روش بوشتاب؟
عجبا بصره کورفزنده نه وار !
طورمه، کیت کیت که ایتدی خالق آب
بحری نهر روانه جای قرار .

بن ده بربشقه جوی جوشانم،
نیجه وادیدن ایلدم جریان،
فرقت بحر ایله خروشانم،
بنده سندن زیاده‌در فیضان !

فیضانك تزاید ایتدکجه
طونه جوش ایلیور خیالمده !
طونه‌لشدك کوزمده کیتدکجه

. . . . . .

. . . . . .

آه ممدودم اولدی همراهك .
یا طبیعی دکلمی آه ایدیشی .
آنی یاد ایلین دل آکاهك ؟

عجبا هانکی عصرك آثاری؟
نه بو ویرانه‌لر سواحلده؟
اولدی نقشی خیالده ساری،
قالدی بر یر خرابه‌لر دلده!
اولسه کاشانه‌لر کنارکده،
تازه‌لنسه امید استقبال!
اولسه معموره‌لر جوارکده،
نه کوزل آرزو! نه طاتلی خیال!

نصیبین جوارنده بر وادی

—

ینه راهی بزم سوارانك
طوتدی دامان کوهسارانی،
هله منظورم اولدی پایانی
بونجه کون کزدیکم شو صحرانك!
وسط آسمانده مهر بهار
عظمتله ضیا نثار اولمش،
کوه ودشته اشعه بار اولمش،
ایلمش کائناتی شعشعه زار!

دامن کوهه طوغری کیتدکجه
بر کذر که کوروندی نورانی ،
کلیور بانك آب جوشانی
کوش تحسینه دقت ایتدکجه.

آقیور نور، کوردیکم دره‌دن
آب واشجاری برق برق اولمش،
زیر و بالاسی نوره غرق اولمش،
وادیٔ ایمن اولمسون کورینن!

بومیدر وادیٔ شریف طوی؟
او نمایش کیمك تجلاسی؟
بو ایسه نرده شمدی موساسی؟
یاد کلسه نه در او نور هدی؟

یووه‌لرده طورر ایکن خاموش
کله‌رك شوق تازه مرغانه
باشلامش عاشقانه الحانه،
ینه‌طوتمش‌جهانی‌جوش‌وخروش!

فرش اولنمش کنار نهره چمن
یکی چیقمش شکوفه‌لر یر یر،
کورینور هر برنده رنك دکر،
ایدیور خنده روی دهره چمن!

ایدیور مشق سایه اندازی
تازه اوراق سبزی اشجارك.
آرەدە اهتزازی انوارك
ایلیور عرض نقش پردازی!

جولانیله آب خوشجریان
ایکی اوچ جدول ایلمش پیدا،
بولنور کاه، کاه اولور یکتا
ایدەرك نور شمس ایله لمعان!

صو لطافتله سیم صاف آسا
قیادن متصل آقوب شارلار،
صانکه زنجیر نوردر پارلار،
اولور ارباب عشقه جذبه فزا!

ماء جاری طرف طرف چاغلر
باد خوشبو اسر خفیف خفیف،
چاغلادقجه صولر لطیف لطیف
ایکی یاندن صدا ویرر طاغلر!

وجده غرق ایتدی قلب حساسی
بو تماشالری بهارانك.
حسی بیدار اولنجه انسانك
غلیان ایلمزمی سوداسی؟

کیدرم شعرخوان اولوب ایده‌رك
عکس نغمه‌مله طاغلری کویا،
لحن داودی آکدیرر بو صدا،
بویله وادی‌یه بر کلیم کرك!

بیخودانه موافقت ایدیور
«اوبی» امرینه هنوز جبال،
دره آهنکمزله مالامال،
بر حلاوتلی نغمه‌در کیدیور!

او صفاسز، صوسز بو وادیدن
کرچه کچمش ایدك مثال صبا،
کچمکه تشنه اولسه‌ده رفقا
کچه‌مم بن قولای بو وادیدن.

صیغمیور جسمه‌جان صفاسندن،
بو نه آهنك روحپروردر!
بیلسه ذوقم نه ذوق خوشتردر
رقص ایدردی جهان صفاسندن!

ویقتور هوغو

— بر کوچك چوجغك قبری اوزرنده محرردر —

—

ای سالخورده صارماشیق! ای نوجوان چمن!
ای درلو درلو تازه نباتات موجزن!
ای معبد آله‌که اولدك خدا نما
فیضکله عقلی ایتدك الوهیت آشنا!
ای ناله‌زن مکس که اولورسین صدارسان
ازهار ایچنده اویقویه طالمش ایکن شبان!
بیچاره‌نك معارض اولورسین فراغنه،
سویلرسین آکلاشلمیه‌جق سوز قولاغنه.
ای باد! ای قوافل امواج بیقرار
ای کائنات ایچنده‌کی الحان بیشمار!
اورمان! که هپ کلوب کچن ارباب انتباه
بر فکر ایله ایدر سنی آرایش نکاه!
ای میوه‌لرکه ولولهٔ روزکار ایله
ایلرسکز سقوط یره انکسار ایله!
ای آسمان طرفه نمادن ایدوب شتاب
بر طرز دلفریب ایله ساقط اولان شهاب!

ای نو بهار شوقی ایله ایلیوب ظهور
آفاقی درلو نغمه ایله ایکله‌دن طیور!
ای کهنه حائطك آره‌سندن چیقوب مدام
انسانده وهم ووحشتی مزداد ایدن هوام!
ای متصل یتشدیروب اطرافدن هوا
امواج بی نهایه‌یی جوشان ایدن فضا!
ای خوشه‌لر یتشدیریجی خاك فیضناك!
ای اینجیلر نثار ایدیجی بحر سینه‌چاك!

. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

یاپراقلر! ای شکوفه‌لر آچمش غصون تر!
داللر ایچنده قوش یوودن آشیانه‌لر!
آرتق تسك کورلتی‌یی طالسون خیالنه!
بر پارچه ترك ایدك چوجغی کندی حالنه!
راحتسز اولمسون، او یوسون طفل ناتوان!
مادرده اشك دیده‌سنی ایلسون روان!

پارنی (*)

مرثیه

تنها، ابدی خوابکهی دلبرك ایشته!
کیزلندیکی مأوی او کوزللکلرك ایشته!
ممکنمی دینلمك مه تابان کبی کچدك؟
ای نور نظر برق شتابان کبی کچدك!
دنیا کوری نور چشممه ظلمتکدهٔ تنك،
یومدردی کوزل کوزلریکی مرك سیهرنك.

ای شعر ترم، اشکم ایله همجریان اول!
سینه‌مده‌کی نیران غمه رشحه فشان اول!

سوداسنه بیکلرجه اسیر ایتدیکی دللر،
تلطیف ایله، احسان ایله سیر ایتدیکی دللر،
سیر ایلدیلر قارشیدن آسوده فناسن،
هیچ آلمدیلر یادەنه حسنن نه عطاسن.
براه بیله چکمدیلر موتی ایچون آه!
تا تسلیتیچون اوله اول روح ایله همراه.

ای شعر ترم، اشکم ایله همجریان اول!
سینه‌مده‌کی نیران غمه رشحه فشان اول!

(*) مرثیه کولقده تمیز ایتمش بر فرانسز شاعریدر.

عاشقلری خرم ینه، یارب بونه عالم!
برکون‌ده دوام ایتمدیمی ساخته ماتم؟
قبرك جهتندن اولیور منصرف ابصار،
کندك کبی عاشقلریکی صائمه وفادار!
هجرانك ایله بن کبی فریاد ایدن اولمز،
فریاد نه‌در؟ نامکی‌ده یاد ایدن اولمز!

ای شعر ترم، اشکم ایله همجریان اول!
سینه‌مده‌کی نیران غمه رشحه فشان اول!

اما بنم اولمقده‌در آهم متصاعد،
اولسه‌م اوله‌م خوابکهکدن متباعد!
آلامی تزید ایدیور نوری نهارك،
احزانی تعریف نه ممکن شب تارك!
مستقبلی‌یم اشك خروشان ایله فجرك،
دوندردی ایکی چشمه‌یه چشملرمی هجرك!

تخفیف الم ایتمدك ای شعر روانم!
سن طور، یوریسون دمع دمادم جریانم!

لوحه (*)

یورییوب اوستنه حریصانه
یارامزلر قوپاردیلر اودمی.
حقلی یم باشلامقده افغانه
دوکدم بن یا! دوکدیلر سودمی!

وارمیدر بویله کورك ایچنده ملك؟
بکنیر هر کورن اوکر کدیمی!
بردها سود دوکرمیسین؟ دیه‌رك
قورقارم والده‌م دوکر کدیمی!

سن کتیردك طاوقلری، هادی کیت!
ایسته‌مم کلمه، کل خروس بکا!
صویه‌طال، بشقه‌ برده‌وار ذوق ایت؛
شاشقین اوردك! بوایش دوشرمی سکا؟

سودمی ایستك ایدرسکز هپکز؟
کیدیکز، شمدی نرده وار یغما؟
بر اورشده کیدرسکز هپکز،
قاشیغم وار المده باقسه‌کزآ!

(*) «مرآت عالم»ده مندرج کوچك بر قیز تصویرینك اسانندن سویلنمشدر که برالنده کی قابك ایچنده بولنان سودی دوکر، دیکر النده کی قاشیغی محافظه ایدر. بر طرفدن کدیسی دیکیلن سودی ایچر، دیکر طرفدن اوردك، خروس وطاوقلر اوزرینه هجوم ایده‌رك کندیسنی قورقودرلر.

نردەسين آنه ! يوقمى امدادك ؟
يـه جكلر بنى بو ملعـونلر !
اولميـور هيچ نفعى فريادك،
اومماجى اولمسون صاقن بونلر؟
كليـورلر، نصل قرار ايدەيم ؟
قاچەجق بر آرار ايسـەم يريدر.
آچ كه آغوشـكى فرار ايدەيم،
چوجغـك ملتجـاسى مادريدر .

ماينار (*)

« بر سرخوشك كتابۀ سنك مزارى »

مثـلى نابود بر خراباتى
ايلمشدر بو قبرى مركز خواب.
متصل نوش ايدردى بادۀ ناب،
بويله‌ا‌كله كچردى اوقاتى .
حقدن ايتمشدى كسب آكاهى
بر بيليردى خـدايى هر يرده.
اولور اما ياشار كوكلرده
. . . .

(*) بر فرانسز شاعريدر .

آنی بر کون نصلسه بر نادان
آتیو یردی شو کوردیکك نهره.
ایتدی سرخوش وداعنی دهره،
صو قاتلدی شرابنه او زمان!

آلفرەد دوموسه

قومشومك پردەسی

قومشومك پردەسنده لرزش وار،
پكده آهسته اوینایور، آنجق
بن خیال ایلمکدەیم که نکار
آچەجق روزنی، هوا آلەجق.
بنی کورمکمیدر مرادی عجب؟
اولیور پنجره کشاده، امان!
یوزینی بر کوررمی یم؟ یارب!
دل بیتابی آلدی بر خلجان!
بو نه رؤیا! بکا او یار دکل،
آنی سومکده بر ثقیل حریف.
پردەیی قالدیران نکار دکل،
روزکار اوینادر خفیف!

اخطار

شو منظومه‌لر ترجمان حقیقت غزته‌سیله، آفاق کبی مجموعه‌لرله نشر اولنان اشعارمك برقسمیدر .

بونلری اخوان کرامدن عثمان وصادق بك افندیلر طوپلادیلر، طبع ایتدردیلر، بو مجموعه میدانه کلدی .

آثارمی پراکنده براقمامق آرزوسنده بولنه‌رق بویله براثر انسانیت کوستردکلری ایچون کندیلرندن متشکرم .

دها بویله برقاچ مجموعه تشکیل ایده بیله‌جك آثارم واردر . زمان مساعد اولورسه ان شاءالله آنلرده پریشانلقدن قورتیلور .

معلم ناجی

Naci, Mu'allim
Atespare

PL
248
N28A8
1884